

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Силвия Богданова Цветкова-Тричкова, д.м.,
Ръководител катедра „Образна диагностика”
Медицински факултет, Медицински Университет-Пловдив

На дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“.

Област на висше образование: 7. Здравеопазване и спорт

Професионално направление: 7.2. Дентална медицина

Докторска програма: Дентална образна диагностика

Автор: д-р Тамара Петрова Петкова

Форма на докторантурата: Редовен докторант на ФДМ при МУ – гр. Пловдив

Катедра: „Образна диагностика, дентална алергология и физиотерапия“, Факултет по дентална медицина, МУ – Пловдив

Тема на дисертационния труд: : „Проучване диагностичните възможности на съвременните методи на образната диагностика при пациенти с вродени цепки на устни и небце“

Научни ръководители: Доц. д-р Николай Сираков, дм
Проф. д-р Илиан Дойков, дм

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Настоящата рецензия е изготвена въз основа Заповед на Ректора на МУ – Пловдив № Р-476/05.02.2024, с която се определя Научно жури по процедура за публична защита на дисертационния труд.

Представеният комплект материали на хартиен и електронен носител са в съответствие с Чл.115 (1) от Процедура за придобиване на ОНС „доктор“ в МУ – Пловдив и Правилник на МУ–Пловдив от 06.11.2014 г. Всички документи ми бяха предоставени в законноустановения срок.

Докторантката е приложила 3 публикации в български списания и 3 участия в научни форуми, свързани с темата на дисертацията.

Всички документи са изрядно изготвени и подадени.

2. Кратки биографични данни за докторанта

През 2009 г. д-р Тамара Петкова завършва висше образование във Факултета по дентална медицина при Медицински университет – Пловдив като магистър - лекар по дентална медицина.

От 2010 г. до 2015 г. работи като лекар по дентална медицина в АИПППДМ „Блага Стойчева“, а от 2015 год. е лекар и управител на собствена практика АИПППДМ „Тамара Петкова“.

През 2018 г. д-р Петкова е зачислена като редовен докторант към катедрата по Образна диагностика, дентална алергология и физиотерапия при Факултет по дентална медицина на Медицински университет – гр. Пловдив, а от м. март 2022 г. е и специализант в същата катедра.

Д-р Петкова членува в:

Български зъболекарски съюз (БЗС)

Българско Научно Дружество по Дентална Медицина (БНДДМ).

Д-р Т. Петкова владее писмено и говоримо английски език.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи:

Вродените цепки на устната и небцето са най-честите краниофациални малформации и съставляват около 15% от всички вродени анкомалии. За диагностициране често се използват сегментните интраорални, оклузалните и панорамните рентгенографии, които имат недостатъци, свързани с проекционна деформация, двуизмерност на образа и суперпониране на допълнителни структури в областта на максилата. За правилното диагностициране и качествено лечение е важно да се избере най-подходящия метод на образната диагностика. Конусно-лъчевата компютърна томография (КЛКТ) е усъвършенствана технология за изобразяване, като основните ѝ предимства са свързани с предоставянето на 3D обемна, повърхностна и секционна информация за лицево-черепните структури, както и с по-ниска ефективна доза йонизираща радиация, по-кратко време на експонация и по-ниска цена в сравнение с класическата КТ.

Проблемите, разгледани в дисертационния труд, съответстват на съвременния поглед върху диагностиката и интерпретацията на находките, свързани с разглежданата аномалия. Представената тема отговаря на научните интереси. В съответствие с темата са обособени ясно формулирана цел и конкретно определени 6 задачи. Налице е актуалност на разработвания в дисертационния труд проблем в научно и научно-приложно отношение.

4. Познаване на проблема

Докторантката д-р Т. Петкова познава отлично състоянието на проблема и оценява критично литературния материал. Свидетелство за това е обширният и задълбочен литературен обзор и обстойният преглед на съвременните образни методи за диагностика на вродените цепки на устната и небцето.

5. Методика на изследването

Докторантката е избрала подходящи съвременни методи, които позволяват постигане на поставената цел и получаване на адекватен отговор на задачите, решавани в дисертационния труд.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е написан на 170 стандартни страници и е структуриран по приетия начин в съответните раздели, илюстриран е с 91 фигури, 63 таблици и 38 приложения. В библиографския списък са цитирани 168 литературни източника, от които 8 на кирилица и 160 на латиница. Представеният дисертационен труд е съобразен с изискванията за структуриране и обемно съдържание.

Въведението е ясно формулирано и отразява насоките на разглеждания проблем и необходимостта от неговото разработване.

Литературният обзор е изчерпателен, актуален и насочва към целите и задачите на дисертационния труд. Подробно са описани образните методи на изследване с акцент върху конусно-лъчевата компютърна томография, както и вродените цепки на устната и небцето.

Целта на дисертационния труд е ясно формулирана: „Да се направи оценка на възможностите на конусно-лъчевата компютърна томография при вродени цепки на устни и небце, като оптимален образен метод за предоперативен мониторинг и постоперативно проследяване.“, а поставените 6 задачи са в съответствие с нея.

Разделът „Материали и методи“ подробно описва използваните методи и е представен последователно. В първата част на проучването са включени 222 пациенти с аномалии на горна устна и небце, на които е приложен метода конусно-лъчева компютърна томография, проведена на апарат Planmeca Pro Max 3D; дебелина на среза 0,6 мм. Във втората част на дисертационния труд върху част /90 пациента/ от основната извадка /222 случая/ е проведена „случай-контрола проучване“. „Случаите“ са с извършено костно присаждане – 54 пациента. „Контролите“ са без костно присаждане и са съпоставими по възраст – 36 пациента. Критерий за включване в тази част от проучването е да са извършени и допълнителни такива – измерване с КЛКТ на точния обем на вродената цепка, наличието на остеосклеротична тъкан около цепката, данни за хипертрофия на лигавицата на максиларния синус и др.

Приложени са съвременни **статистически методи** – дескриптивен анализ, непараметрични методи – хи-квадрат, оценка на хипотези, а за определяне на величината на риска от развитие на дадено усложнение/състояние в зависимост от експозицията на изследвания рисков фактор чрез изчисляване на коригираното отношение на шансовете/риска (adjusted Odds Ratio – OR) и неговия 95% доверителен интервал, графичен анализ – за онагледяване на процесите и явленията.

Всички статистически анализи са осъществени посредством статистическата програма SPSS v. 21.0.

Анализът на резултатите е задълбочен и показва познанията на докторанта за събиране, оценка на информацията и анализиране на получените данни. Резултатите са коректно описани и добре онагледени чрез таблици и фигури.

Обсъждането следва същата последователност, както подредбата на резултатите-точно са разгледани и съпоставени сходствата и различията с представените в научната литература публикации.

След всяка една от задачите има логично подредени изводи. Изводите са конкретни и отразяват в резюме резултатите, свързани с основните и най-важни аспекти на разработката и отговарят на поставените цел и задачи.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката:

Посочените приноси на дисертационния труд са обективни и произтичащи от получените резултати. Те разкриват съвременната насоченост на научния труд. Същите са формулирани, както следва:

1. Предлага се оптимално балансиран алгоритъм за диагностициране, проследяване динамиката на заболяването, отчитането на терапевтичния резултат след костното присаждане, анализ и описание на пациентите с вродени цепки на устни и небце.
2. Анализира се нивото на приложение на метода конусно-лъчева компютърна томография при пациенти с вродени цепки на устни и небце.
3. Анализират се факторите, оказващи влияние върху приложението на метода конусно-лъчева компютърна томография при пациенти с вродени цепки на устни и небце.
4. Изучават се нивото на информираност на родителите на пациентите с ВЦУН и отношението им към метода конусно-лъчева компютърна томография.
5. Систематизират се видовете вродени цепки на устни и небце, описват се особеностите и проблемите при диагностицирането на всеки един от тях.

Темата на дисертационния труд **„Проучване диагностичните възможности на съвременните методи на образната диагностика при пациенти с вродени цепки на устни и небце“** е актуална. Отговаря на научните интереси и необходимостта от изследвания в тази област на денталната образна диагностика.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Във връзка с дисертацията са представени 3 пълнотекстови публикации и 2 участия в научни форуми в България и 1 участие в научен форум в чужбина. Д-р Т.Петкова е водещ автор в 5 от представените публикации. Броят на научните трудове покрива необходимите количествени критерии.

9. Лично участие на докторанта:

Докторантката е участвала лично в извършването на проучванията, свързани с дисертационния труд, тяхното обобщаване и анализиране.

10. Автореферат:

Авторефератът е написан на 50 страници, обобщава синтезирано представеното в дисертацията, както и постигнатите резултати. Той е достатъчен по обем и богато онагледен с таблици и фигури. Изготвен е съгласно изискванията на ЗРАСРБ и нормативната уредба на МУ – Пловдив.

11. Критични забележки и препоръки:

Препоръчвам на д-р Тамара Петкова да продължи работата си в областта на диагностиката на пациентите с вродени цепки на устни и небце и да публикува резултатите в реферирани списания, включително и такива с импакт фактор.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеният дисертационен труд, разработен от д-р Тамара Петрова Петкова, редовен докторант, на тема: **„Проучване диагностичните възможности на съвременните методи на образната диагностика при пациенти с вродени цепки на устни и небце“** е задълбочено комплексно проучване с актуална и добре подбрана тема, ясно формулирана цел, задачи и резултати и с оригинални научно и научно-приложни приноси. Дисертационният труд показва, че д-р Тамара Петкова притежава теоретични знания и професионални умения, демонстрира качества за събиране и анализиране на научна информация и самостоятелно провеждане на научни изследвания.

Представените материали отговарят на изискванията на ЗРАСРБ, правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на МУ – Пловдив.

Въз основа на гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено от рецензираните дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси и предлагам на членовете на почетаемото Научно жури да гласуват с положителен вот за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ по научна специалност “Дентална образна диагностика” на д-р Тамара Петрова Петкова.

25.03.2024 год.

гр. Пловдив

Изготвил становището

(проф. д-р Силвия Богдансва Цветкова-Тричкова, д.м.)

Заличено на основание
Чл.5 §1, б.“В” Регламент (ЕС)2016/679